

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 листопада 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

25 листопада 2025 року

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 101 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук; **Ольга БАРАБОЛЯ** – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФІЛОНЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 1. 12.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Hanhur V.V., Vodianyk O.V., Yeremko L., Staniak M.	7
Perennial legumes as a factor of soil fertility improvement	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stępień-Warda A.	9
The role of some elements of mineral nutrition in the formation of the productivity of sunflower as a valuable oil crop	
Hanhur V.V., Kalambet V.V., Chernysh M.R., Solianyk V.A.	12
The formation of biometric parameters of sunflower hybrid plants of different maturity groups depending on the level of mineral nutrition	
Hanhur V.V., Hrechka M.O.	15
The effect of basic soil cultivation methods and seed inoculation on soybean crop weed infestation	
Логвиненко В.В., Штепа А.М.	18
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Шакалій С.М., Маслівець О.	21
Формування продуктивного потенціалу сортів гірчиці в умовах Лісостепу	
Шакалій С.М., Воронько В.В.	25
Вплив агроекологічних факторів на формування структури врожаю кукурудзи	
Шакалій С.М., Кулик Є.І.	27
Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника	
Сахно Т.В., Галаган О.О., Гордієнко М.Ю.	29
Оцінка ефективності етнофармакологічних рослинних екстрактів у технології насінництва кукурудзи	
Тараненко С.В., Дудка Є.О.	33
Землеробство на деградованих землях: шляхи відновлення продуктивності	
Зосимчук О.А., Павленко В.В.	36
Особливості підбору гібридів кукурудзи на осушуваних торфових ґрунтах західного Полісся	
Зосимчук М.Д., Поліщук О.С.	40
Особливості підбору сортів сої для вирощування в зоні західного Полісся	
Марініч Л.Г., Федоренко І.В.	43
Формування генеративних пагонів у стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Комісарчук Я.А., Кочерга І.М.	46
Вплив сортових властивостей на формування врожайності гібридів кукурудзи	
Марініч Л.Г., Кошовий С.О.	48
Формування кормової продуктивності люцерни залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Максимов А.С., Орищенко К. Р.	50
Вплив норми висіву та способів сівби на формування насіннєвої продуктивності стоколосу безостого	
Шакалій С.М., Тутка Т.	52

Вплив агрометеорологічних факторів на урожайність кукурудзи Циганков Р.О., Черних С.А., Лемішко С.М.	54
Ефективність застосування інсектецидів для зниження популяції колорадського жука на посівах баклажану в зоні півнісного Степу України Ярчук І.І., Мельник Т.В., Мешко Р.Г., Любович О.А.	56
Ефективність дії фунгіцидних препаратів за умов низьких температур Шакалій С.М., Брехунцова О.	60
Проблематика вирощування нішової культури спельта в Україні Мицик О.О., Звєгінцев О.С., Ніколаєв А. О.	62
Особливості оцінки та стабілізації родючості агрогенних ґрунтів схилів в умовах північної підзони Степу України Мешко Р. Г., Ярчук І. І.	64
Оптимізація живлення озимої пшениці при комплексному використанні мікро та макродобрих Бондаренко О.В.	66
Вплив рівня мінерального живлення на продуктивність кукурудзи розлусної Барат Ю.М., Брехунцова О.А.	68
Особливості технології вирощування лохини Локойда К.І.	71
Кількість плодів на рослині за різних технологічних способів вирощування гібридів F ₁ кавуна Сергієнко М.Б.	76
Новий конкурентоздатний гібрид кавуна Кіродар F ₁ Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.	80
Насіннева продуктивність висадків буряків цукрових за оптимізації застосування стимуляторів росту Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.	83
Оптимізація технології вирощування буряків цукрових за рахунок впровадження інноваційних заходів Філоненко С.В., Калущкий Є.О.	86
Аналіз ефективності способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових Рибальченко А.М.	91
Стійкість сої до грибів роду <i>Fusarium Link</i> Yeremko L.S., Rudenok V.O., Hospodynko A.S.	93
The effect of mineral elements on sunflower seed yield Yeremko L.S., Semenov D.R., Shevchenko B.Iu.	95
The effect of biological and mineral fertilizers on the biological productivity of grain sorghum varieties of different maturity groups Yeremko L.S., Rudenok O.O., Sviatetskyi V.A., Kramarenko K.E.	97
The effect of biological fertilizers and microelements on soybean yield Дзигал Є.В.	100

Бібліографічний список

1. Шакалій С., Воронько В. Вологозабезпеченість і вміст елементів живлення залежно від прийомів обробітку ґрунту. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14-15 квіт. 2025 р.). Полтава, 2025. С. 97–99. <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/18821>
2. Влащук А. М., Конащук О. П., Колпакова О. С. Урожайність нових гібридів кукурудзи в умовах зрошення півдня України. Стале виробництво зернових та круп'яних культур на півдні України за умов зміни клімату: наук.–практ. конф. : тези доп. Антонівка, 2016. С. 38–41
3. Шакалій С. М., Воронько В. В. Екологічні особливості культивування кукурудзи. VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Хімія, біотехнологія, екологія та освіта», Полтава, 17-18.05.2023. С. 442-445. <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/15047>

ВПЛИВ ПОГОДНО - КЛІМАТИЧНИХ ЧИННИКІВ НА ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКА

Шакалій С.М., к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри рослинництва

e-mail: svitlana.shakaliy@pdau.edu.ua

**Кулик Є. І., здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
ступеня доктора філософії**

Полтавський державний аграрний університет

На світовому ринку попит на олійні культури має тенденцію до зростання, що обумовлено збільшенням частки населення, орієнтованого на правильне харчування, споживання здебільшого рослинних жирів, а також інтенсивним нарощуванням виробництва біопалива, синтезованого з рослинних олій [1].

Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника є надзвичайно важливим аспектом, який визначає як урожайність культури, так і її цінність для переробки (олійність, схожість, вміст білка тощо). Основні чинники — температура, вологість, кількість опадів, тривалість світлового дня та інші кліматичні умови.

У Полтавській області в 2025 році було посіяно приблизно 452 000 га соняшника, а валовий збір — близько 280 000 тонн. При цьому зазначається, що урожайність знизилась приблизно на понад 3 ц/га порівняно з минулим роком. Через це очікується підвищення ціни на соняшникову олію — що вказує на менший або нижчої якості вихід насіння. Площі сівби соняшника в області були суттєвими — наприклад, станом на весну сівба вже велась активно

Нижча урожайність (менше маси зерна з гектара) може свідчити, що насіння формувалося в стресових умовах: недостатня кількість опадів, підвищені температури, несприятливі умови на етапах цвітіння або наливу. Це може

призвести до: меншої маси 1000 насінин; погіршення заповнення зерна; зниження олійності або вмісту якісних показників.

Хоч прямої публічної статистики по погоді для Полтавщини за 2025 рік у відкритих джерелах недостатньо, але з огляду на зниження врожайності і заяви про «складні погодні умови» можна припустити, що:

- могло бути несприятливе поєднання високих температур + недостатньої вологи під час наливу;
- можливі проблеми з затяжними дощами чи вогкістю, що знижують якість насіння (наприклад, збільшують ризик хвороб, зниження схожості);
- також — можливо, пізні посіви чи несприятлива фаза дозрівання через погодні аномалії.

Оптимальна температура для росту соняшника: $+20...+25^{\circ}\text{C}$. Підвищені температури ($+30^{\circ}\text{C}$ і вище) під час цвітіння та наливу насіння можуть знизити:

- Рівень запилення.
- Формування повноцінного насіння.
- Вміст олії у насінні.
- Низькі температури на початку вегетації можуть затримувати проростання, викликати зрідження сходів.

Нестача вологи в період наливу насіння: знижує масу 1000 насінин, зменшує олійність.

- Надлишок опадів у фазі дозрівання: погіршує схожість насіння, сприяє розвитку хвороб (сіра гниль, фомоз, альтернаріоз).
- Засуха — критичний фактор, особливо під час цвітіння.
- Соняшник — світлолюбна культура. Недостатня кількість сонячного світла:

- Знижує фотосинтетичну активність.
- Уповільнює налив насіння.

Впливає на олійність.

- Сильні вітри під час цвітіння можуть порушувати запилення.
- Суховії — сприяють швидкому випаровуванню вологи, що негативно позначається на розвитку насіння.

Проте сам факт, що врожай менший ніж минулого року, свідчить про те, що навіть з добрими гібридами якість може бути обмежена погодними чи агротехнічними умовами.

Беручи до уваги вищенаведене, можна сформулювати такі висновки:

- Якість насіння соняшника в Полтавській області в 2025 році, скоріш за все, нижі порівняно з оптимальними або з минулими роками — через меншу врожайність та вплив несприятливих кліматичних/агротехнічних умов.
- Найвірогідніше, має місце зниження маси 1000 насінин, можливо зниження олійності чи інших показників, хоча точних публічних даних саме по якості (олійність, вміст білка, схожість) на цей момент немає.
- Агровиробникам бажано звертати додаткову увагу на оптимізацію посівних строків, вибір стійких гібридів, агротехніку для мінімізації впливу стресу, а також на ефективний захист від хвороб і шкідників.

Для досягнення високої якості насіння соняшника важливо:

- Враховувати кліматичні умови регіону при виборі сорту або гібриду.
- Застосовувати агротехнічні заходи для мінімізації впливу негативних чинників (мульчування, зрошення, строки посіву).
- Здійснювати моніторинг погоди, щоб оперативно реагувати на стресові умови.

Бібліографічний список

1. Шакалій С. М., Кулик Є. І. Формування продуктивного потенціалу гібридів соняшника залежно від біопрепарату. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки 2025. Вип. 144. С. 237-242. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.144.30>
2. Педорченко А. Л. Цінова ситуація на експортних ринках зернових і олійних в Україні у 2022 р. Грааль науки: міжнародний науковий журнал. 2022. № 12–13. С. 45–50. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.04.2022.002>
3. Шакалій С. М., Юрченко С. О., Баган А. В., Шевченко В. В., Зароза А. О. Особливості росту та розвитку соняшника залежно від біопрепаратів. Вісник ПДАА. 2022. № 3. С. 11–17. doi: 10.31210/visnyk2022.03.01

УДК 632.51:631.582

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕТНОФАРМАКОЛОГІЧНИХ РОСЛИННИХ ЕКСТРАКТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ НАСІННИЦТВА КУКУРУДЗИ

Сахно Т.В., д.х.н., професор кафедри

e-mail: sakhno2003@ukr.net

Галаган О.О., Гордієнко М.Ю., здобувачі ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Кукурудза (*Zea mays* L.) є однією з найважливіших продовольчих і технічних культур у світі, відіграючи ключову роль у забезпеченні населення висококалорійними продуктами харчування, кормами для тварин і сировиною для переробної промисловості. Її насіння слугує вихідним матеріалом для формування врожаю, а отже, якість посівного матеріалу безпосередньо визначає рівень продуктивності та стійкості рослин у полі [1]. Відомо, що насіння кукурудзи часто уражується грибковими патогенами (роду *Fusarium*, *Aspergillus*, *Penicillium* тощо) та комахами-шкідниками під час зберігання — зокрема кукурудзяним довгоносом (*Sitophilus zeamais*) і зерновими жуками (*Callosobruchus* spp.), які завдають суттєвих втрат якості та маси зерна. Ураження насіння патогенами і шкідниками призводить до зниження схожості, енергії проростання, життєздатності, а в подальшому — до зменшення врожайності.